

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

VI. De exceptionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

DE EXCEPTIONIBUS.

TITULUS VI.

§. 1. Cur inventa exceptiones.

Siquitur, ut de exceptionibus dispiciamus, quæ reorum causâ comparatæ sunt ad elidendam vel suspendendam intentionem actoris, *Institur eod. in primo iur. l. 2. D. eod.*

§. 2. De duplici genero exceptionum.

Ac proinde duplicis generis sunt exceptiones: aut enim sunt temporales & dilatorix, aut peremptorix, *l. 3. D. eod. & §. appellantur Instit. eodem.* Temporales & dilatorix ad tempus actori noceant, & reo temporis dilationem tribuant, *d. §. appellantur.* Quæ rursus duplices sunt: vel enim sunt dilatorix solutionis, qualis est pacti conventi, ne intra certum tempus petatur, *d. §. appellantur vers. temporales.* Vel sunt dilatorix iudicii, quæ & præscriptiones fori appellantur, *l. fin. C. hoc sit.* obiciunturque vel in personam ipsius iudicis, vel in personam actoris sive eius procuratoris, vel in ipsam causam, de qua controversia est. Quæ hic sigillatim persequamur.

§. 3. Exceptiones recusatorix iudicis.

Exceptiones in personam iudicis ex duobus capitibus potissimum nascuntur: aut quia iudex incompetens est, aut quia suspectus. Iudex incompetens est, vel qui inter non subditos suos, vel inter subditos quidem suos, sed extra territorium suum ius dicit; vel qui iurisdictionis suæ modum excedit, *tit. C. si à non compet. iud. & l. fin. D. de iurisd. & l. 3. D. de offic. præsid.* Suspectus vero dicitur, qui cognatione, affinitate, necessitudine domesticâ aut familiaritate, actorem contingit, *l. Qui iurisdictione 10. D. de iurisd. l. Lex Cornelia 5. circa princ. D. de iur. cap. Postremò 36. Ext. de appell. cap. Insinuante 25. Ext. de offic. & potest. iud. del. vel qui est inimicus reo, l. Separiter 9. D. de liberali caus. vel qui in eadem causa advocatum egit, *l. cap. Postremò,* vel eiusdem ferè generis litem habet, *cap. Causam que 18. Ext. de iud. vel aliter iustam suspicionem movet reo, cap. Postremò. Vide latius cap. causam que & ibid. Dd. Ext. de offic. & potest. iud. deleg. Holtens. in Summa de recusat. iud. num. 3. And. Gail. lib. 1. obser. 33. num. 9.* Etenim periculosum est sub suspecto iudice litigare *can. fin. Ill. quest. 5. c. 5. Ext. de excep. c. Secundo 41. in fine. Ext. de appell. l. Apertis-**

fini 14. C. de iud. propter affectionem, quæ solet pervertere humanum iudicium, can. Quatuor 21. quest. 3.

§. 4. Quando opponenda recusatoria iudicis.

Hæc autem exceptiones, quæ ex persona iudicis sumuntur, opponendæ sunt in principio litis, id est, ante omnem actum iudicalem: alias videbitur reus consecrare in iudicem, & prorogare ipsius iurisdictionem, ubi scilicet iudex incompetens est: si suspectus, suspicionis causam nequaquam curare, *l. fin. C. hoc sit cap. Inter monasterium 20. De sent. & re iud. cap. Postremò & ibid. Dd. Ext. de appellat. cap. 4. hoc sit iunge §. per consensum sup. de iud.* Nisi fortè suspicio postea emergeret, aut in ipsius cognitionem veniret reus: nam & tunc reculandi iudicis potestas superest reo, *d. cap. Insinuante & d. cap. 4. & ibi Glossa.*

§. 5. Causa suspicionis ex persona iudicis, coram quo proponenda & cognoscenda.

Proponenda verò est hæc suspitionis causa coram eodem iudice: coram arbitrariis utrimque electis probanda. Quæ si probata fuerit, iudex cognitionem causæ alteri demandat, ex consensu ipsius recusatoris, vel ad superiorem iudicem refert: non probatâ, idem perseverat iudex, *c. Cum specialib. 61. & d. cap. Secundo 41. §. fin. Ext. de appellat. in uno cap. 4. Ext. de foro compet. c. 2. de appellat. in 6.*

§. 6. De exceptionibus in personam actoris.

Ex persona actoris variæ exceptiones deducuntur. Si enim actor vel filiusfamilias sit, vel minor 25. annis, vel servus, vel religiosus, vel excommunicatus, vel furiosus, vel aliâ mente captus, iustè refutatur à reo.

§. 7. Filiusfamilias quatenus in iudicio consistere potest.

Etenim in filiofamilias constituti iuris est, eum in iudicio consistere non posse absque assensu patris sui, *c. fin. in fine de iudic. lib. 6. l. fin. circa princ. vers. necessitas C. de bon. qua lib. vide ibidem. Bald.*

L 2 2 2

Salic,

Salic. & alios dicit præterquam in causis castrensi-
bus vel quasi, l. *En nulla* q. i. iuncto *ibid.* Gl. D. De iudic.
(in quibus vice patrisfamilias fungetur) l. 2. D. Ad
SC. Maced. item in spiritualibus, c. 5. in fine De iud.
in s. in dote ad veritatem, juxta *Auth. Quod locum C.*
De collocatione vel si alieno nomine, veluti pro-
curatorio, in iudicio experiat, c. *Qui generalis* 5. §. 1.
De procuratoribus in c. d. *Filiusfam.* §. 1. ubi quoque filius D. De
procuratoribus. aut patris absentis aditus sine incom-
modo filii expectari non possit, l. *Si longius* 18. §. 1.
D. De iudic. *Col. Cum filiusfam.* 17. D. si cert. pet. His
etenim casibus filiosfam. petendi consensus patris
necessitas à jure remissa est, ut dicitur *ibid.*

§. 8. De minore xxv. annis.

Nec de minore 25 annis addubitatio est, eum
neque hitem invenire neque excipere posse abs-
que tutoris vel curatoris auctoritate, l. 1. §. 2. C.
Qui legit. person. etiam in causa criminali, veluti
homicidii, adulterii, furti, aut alterius generis,
textus expressus in l. *Clarum* 4. C. De auctor. præst.
Quod attendant iudices.

§. 9. De servo & Religioso.

Sed & de servo explorati juris est; ab eo neque
iudicium posse institui neque suscipi, l. *Servus cum*
l. seq. C. De iudic. cum mortuo comparatur à jure
civili, l. *Servitutum* D. De R. I. nisi certis casibus,
quoslibet referuntur, in l. *Vix* 13. §. *ibi* Gl. & DD.
D. De iud. Cui hac in re non dissimilis est Religio-
sus, propter rationem textus in c. *in fine* in pr. De testam. lib. 6.
præterquam quod hic causas monasterii recte
a patre voluntate Superioris sui, can. *Monachi* 221.
quasi. 2. a. a. d. c. *unic.* §. *ibi* D. Ext. De Synodo.

§. 10. De excommunicato, furioso, & monte capto.

Excommunicato, cum communione fidelium
ipsi interdictum sit, agere non licet in iudicio, c. 2.
c. *Exceptionem* 32. Ext. De except. quam vis hic ab alio
convectus jure se defendat, c. *Intelleximus* 7. §. *ibi*
Gl. Ext. De iust. c. *Dilecti* 10. De except. c. *Si verò* 34.
Ext. De sent. excomm. a Furiosi & amentes, cum ju-
dicio animi careant, ab agendo & excipiendo re-
cte submoventur; sed eorum loco sunt curatores
eorum, l. *in C.* De curat. furiosi.

§. 11. De exceptionibus ex persona procuratoris.

Quod attinet ad exceptiones in personam pro-
curatoris; hæc in auctoritate procuratorem iuste in-
voquantur, quod is miles sit, l. *Militem* l. *ita de-*

mum C. De procuratoribus quod fœmina, l. *Fœmina* 2. D.
De R. I. quod d. *mutus & surdus*, l. 2. §. *furius* Gl. l.
Mutus & surdus 43. D. De procuratoribus. quod accusatus
de crimine, l. *Reum* 6. C. ad eod. §. *ibi* Gl. quod mi-
nor 25 annis, c. *Qui generaliter* 5. §. *in fine* in 6. l.
Minor D. eod. quod mandato careat, l. *hect* 4. C.
eod. & in *nostra* in fine Ext. eod. quod non legitime
constitutus sit veluti a minore 25 annis sine au-
thoritate tutoris vel curatoris, l. *Neque* 1. §. 1. C.
De procuratoribus. §. 1. C. *Si adversus rem sua* aut a pro-
curatore, qui substituendi jus non habuit, l. *Quod*
quis 8. C. De procuratoribus. jure quoque dicitur *late sup.* de pro-
curatoribus. Quæ similiter & in procuratorem rei con-
venti recte obijci poterunt nisi quod hic absque
mandato defensionem rei legitime in se suscipiat,
de quibus *regimus sup.* in *prox.* in *primo*.

§. 12. De exceptionibus dilatoriarum ratione causa.

Exceptiones verò, quæ ratione causa contro-
versæ assumuntur, sunt potissimum hæc 3. helli
ineptitudo vel obscuritas, citatio tempore feriatum
vel ad locum non tutum facta, de quibus *regimus*
sup. in *prox.* in *primo* §. 1. & §. *pen. sup.* de in ius
vocanda. Item spoliatio, in qua hoc singulare est,
quod spoliatus exceptionem spoliationis obijci-
ens spoliatori suo etiam de alia re, quam de qua
controversia est, ante audiri & restitui debeat,
quam cogi possit ad respondendum, c. 2. c. *in fine* Ext.
De ord. cognitio. Excipe casum §. seq. & in s. *hinc* quæ sum-
mum est *sup.* De decimis.

§. 13. Mulier ejecta à marito etiam ex causa prius
restitui debet.

Nam & hinc mulier à marito suo privata au-
toritate ejecta vel dimissa obtentu consanguini-
tatis, recte restitutionem petit mariti sui, etiam
ante cognitionem causa consanguinitatis, c.
Ex conquisitione 10. Ext. De restit. spol. c. 3. Ext. de di-
vor. *Ahibito* tamen temperamento c. *Literas* 13. §. 1.
Ext. *transmissa* 2. Ext. de rest. spol. Quod & in adultera
uxore observatur: nisi huic ad alterum notori-
um sit; quo casu petenti uxori restitutio denega-
tur, c. *Significasti* 4. §. *ibi* Gl. Ext. de divor. vide *Cor-*
vati in 4. p. 2. c. 7. §. 4. num. 14. cum seqq.

§. 14. De perpetuis & peremptoriis exceptionibus.

Perpetuæ autem & peremptoriæ exceptiones
dicuntur, quæ non ad tempus, sed perpetuè a-
gentibus obstant, & rem, de qua agitur, perimunt.
Qualis sunt exceptiones doli mali, metus,
pacti conventi perpetui, transactionis, jurisju-
rati

randi, praescriptionis, Senatusconsultorum Vellejani & Macedoniani, item rei iudicatae, § *appellatur* & *passim* Inst. h. t. l. 3. d. cod. e. 1. de litiis concess. in 6

§. 15. Exceptio doli mali.

Exceptio doli mali competit, ubi dolus adversarii intervenit: idem introducta est, ne cui dolus suus proferat, alteri vero noceat contra naturalem aequitatem, l. 1. d. de doli mali & metus except. Nihilominus concurrunt haec exceptio cum alia qualibet exceptione. Cum etiam a principio dolus ex parte actoris non intervenit, tamen dolo faciat actor, qui id perit, quod qualibet exceptione elidipotest: nisi talis sit ignorantia actoris, quod dolo careat, l. 2. §. *generaliter* d. d. tit. de doli except.

§. 16. Exceptio doli boni non nocet.

Huius dissimilis est exceptio doli boni, quae agenti non nocet: ut in eo, qui dolo inductus est ad possessionem Monasticae vicar, c. *penult.* Extr. de his quae vi, can. fin. xx. *quasi*: 3. b

§. 17. Exceptio metus.

Exceptio metus locum habet, ubi quis metu iaductus est ad agendum aliquid vel permittendum, l. 4. §. *pen* d. de doli mali & met. except. *instit.* l. 1. Metum autem d. de eo quod met. *caus.* Metum autem interpretamur, non timorem quemlibet, sed maioris mali, qui & in hominem constantem cadit, l. *Metum cum* l. *seq* d. d. tit. c. 4. Extr. *cod.* qualis est metus mortis, cruciatus corporis, carceris, vinculo- rum, servitutis, stupri, l. 3. *in fine cum aliquot* l. *seqq.* l. *Nec timorem* 7. §. 1. *vers.* *timuit* d. *cod.* de eo quod met. *caus.* l. 4. & 7. C. *cod.* Nam vani timoris iusta excusatio non est, l. *Vani* d. de R. I. d. c. *pen.* c. de his quae ve. *Et.*

§. 18. Exceptiones pacti conventi, & transactionis.

Exceptio pacti conventi perpetui illi datur, qui pactus est cum creditore suo, ne peteret, aut cum eo, cui faciendi jus est, ne faceret, l. 1. 2. & *passim* d. de pact. & tit. Inst. de except. in princ. Itaque haec exceptio contra rem certam pactione remissam obicitur. Sin de re dubia litaeque incerta transactionum sit, competit exceptio transactionis, l. *Causa* 16. C. de transact. Adde hic tit. de pact. & transact. *sup.*

§. 19. Exceptio iurisjurandi.

Exceptio iurisjurandi tunc recte opponitur, ubi quis deferente adversario suo iuravit, se illi

nihil debere, aut rem, de qua controversia est, suam esse, §. *agnè* Inst. de except. Vel si parato iurare remissum sit iusjurandum ab adversario, l. *Non erit* §. *in fine cum* l. *seq.* d. de iurjur. l. 8. C. *cod.* Itaque iusjurando praestito aut remisso, de causa, quae in controversiam venit, non amplius quaeritur, d. l. *Non erit, cum* l. *seq.* §. *item si quis* Inst. d. *action.* quia haec res transactionis & solutionis instar est, l. 2. l. *Iusjurandum* 27. d. de iurjur.

§. 20. Exceptio praescriptionis.

Exceptio praescriptionis ex lapsu temporis sumitur, cum quis certo temporis spatio a iure definito rem possedit; aut cum debitor esset, interpellatus non est a creditore suo. Variè autem hoc spatium a iure circumscriptum est, ut iam dicetur.

§. 21. De praescriptione rei corporalis: & quid sit titulus in praescriptione.

Etenim in re corporali, si quis rem mobilem bonà fide & iusto titulo per triennium, aut immobilem per longum tempus (id est inter praesentes per decennium, inter absentes vero per viginti annos) possederit, exceptione temporis legitime se tueri potest, l. *unica* C. de usucap. *transfor.* l. *Super* 1. & l. *fin.* C. de praescript. *longi temp.* & *Instit.* de usucap. *in princ.* Appellamus autem titulum, causam acquirendi dominii, ut sunt emptio, donatio, legatum, permutatio: quibus rei dominium, si tradens dominus sit; sin minus usucapiendi sive praescribendi conditio, in accipientem transit, l. 1. d. *Pro suo*, l. 3. §. *genera* d. de acq. *val.* *amittit* *poss.*

§. 22. De praescriptione rei incorporalis.

Idem est in re incorporali, ut est ususfructus, servitus, tam urbana quam rustica: quibus similiter longo tempore praescribitur, l. *pen* C. de usuf. *fr.* l. *pen.* C. de servit. l. *fin.* C. de praescript. *longi temp.* Ac in actionibus opus est 30. vel 40. annis, ut praescriptioni locus sit, l. 3. & 4. C. de praescript. 30. *vel.* 40. *annor.* d. in querela vero inofficiosi testamenti, l. *Si quis situm* 34. C. de inoffic. *testam.* & inofficiosae donationis quinquennium, l. *fin.* C. de tempore *in integr. rest.* *conungatit.* *inf.* *de restit. in integrum*, in petenda restitutione in integrum quadriennium, spectantur.

§ 23. *Ius singulare in rebus Ecclesie præscribendis.*

Porro in rebus Ecclesiarum singulari jure utimur: ut contra eam non currat præscriptio, nisi quadragenaria, c. 4. 6. & 7. *Ext. De præscript.* præcipue contra Ecclesiam Romanam, ubi centenaria præscriptio exigitur, c. *Ad audientiam* 13. *cum seq. eod. Nov. 10. ut Ecclesia Rom.* a subducto tamen tempore, quo forte Ecclesie vacarunt, id est, Prælato caruerunt, quod in præscriptionem non imputatur, c. 1. c. *Auditio* 13. c. *Cum vobis* 14. *Ext. De præscript. facit* l. 1. §. *fin. De annali except.*

§ 24. *De bona fide & titulo præscriptionis.*

Et licet in qualibet præscriptione bona fides, hoc est, illa conscientia, quæ putat præscribens rem, quam possidet, suam non alienam esse, toto præscriptionis tempore requiratur, secundum juris regulam, Possessor male fidei ullo tempore non præscribit, c. *Possessor* De R. I. in 6. *in fine* c. *fin. De præscript.* non tamen semper titulo opus est, veluti in præscriptione 40. annorum, in qua bona fides sufficit; præterquam si jus commune, aut præsumptio præscribenti adversetur. Nam hac specie titulo opus esset, aut immemoriali præscriptione; sicut discretè constitutum est a Bonifacio VIII. cujus rescripti verba hic liber adscribere: Episcopum, qui Ecclesias & decimas, quas ab eo repetis, proponit (licet in tua sint constituta diœcesi) se legitime præscripsisse, allegare oportet (cum jus commune contra ipsum faciat) hujusmodi præscriptionis titulum & probare. Nam licet ei, qui rem præscribit Ecclesiasticam, si sibi non est contrarium jus commune, vel contra eum præsumptio non habeatur, sufficiat bona fides: ubi tamen est ei jus commune contrarium, vel habetur præsumptio contra ipsum; bona fides non sufficit, sed est necessarius titulus, qui possessori causam tribuat præscribendi: nisi tanti temporis allegetur præscriptio, cujus contrarii memoria non existat, *text. est in c. 1. De præscript. in c. Vnde Coriat. Var. resol. lib. 1. c. 17. num. 7.* Adde de jure civili in præscriptione 30. annorum etiam non requiri titulum. l. *Si quis emptio* 8 §. *quod si quis* C. *De præscript.* 30. vel 40. annor.

§ 25. *Exceptio SC. Vellejani.*

Exceptione SC. Vellejani utitur mulier, quæ pro alio, etiam filio, intercessit vel fidejubendo, vel mandando, vel constituendo, vel in rem suam oppignorando, vel alterius obligationem in se

recipiendo, l. 1. & *passim* D. & C. *Ad SC. Vellejan.* idæque fragilitati ejus tributum est, quæ multis hujusmodi casibus objecta est, l. 2. *D. d. tit.* Ac proinde si decipiendi animo, vel cum sciret se non teneri mulier, pro aliquo intercesserit, cessat hæc exceptio, l. *Si decipiendi* 30. *D. d. tit.* Idem est, si huic exceptioni renuntiavit, l. *fin.* §. *fin. D. eod.* Adde Ant. Gomez. *Var. resol. como* 2. *cap. 3. 7.*

§ 26. *Exceptio SC. Macedoniani.*

Exceptione SC. Macedoniani juvatur filiusfamilias, qui pecuniam mutuo accepit. Nam ex SC. Macedoniano nec ipse filius, nec pater ejus tenetur eam reddere, l. 1. & *passim* Cod. *Ad SC. Maced.* Quod idè prospectum est, quod sæpè filii familias onerati a re alieno, vitæ parentum infidiabantur, §. *penult. Inst. Quod cum eo, qui in alieno potest.* Quæ tamen exceptio cessat, si filius voluntate patris contraxit, vel saltem eo sciente & non contradicente, vel postea ratum habente, l. 2. & l. *fin. C. Ad SC. Maced.* l. *Si tamen* 14. l. *filii fam. absente* 8. *D. eod. tit.* aut in eam rem pecuniam accepit, quæ patris oneribus incumberebat, d. l. 2. vel in causam studiorum sive legationis, dum alibi ageret filius, l. 3. c. *d. tit.* & l. 9. *D. eod.* aut si creditor justiorore ductus ipsi tamquam patrifamilias pecuniam numeravit, l. 1. & l. 2. *C. eod.* aut ipse filius postea sui juris factus debitum agnovit, d. l. 2. l. *Sed Iulianus* 9. *D. eod.*

§ 27. *Exceptio rei judicata.*

Denique exceptio rei judicæ illi competit, cum quo semel in judicio actum fuit, & per sententiam Judicis absolutus est, *1020 tit. D. De except. rei jud.* & §. *item si Inst. hoc tit.* si enim rursus adversus eum instituatür judicium, repellit agentem hac exceptione. Neque interest, in Ecclesiastico Judicio, an sæculari antea actum fuerit; cum sententia in altero judicio lata; in altero quoque exceptionem rei judicæ parit, *cap. 2. De except. in 6.* dum tamen de eadem re ex eadem causa & inter eosdem sive successores eorum, contentio sit: alioqui rei judicæ exceptio agenti nihil oberit, l. *Cum quaritur* 12. *cum ll. seqq. D. d. tit. De except. rei jud.*

§ 28. *Perpetua & peremptoria exceptiones quando opponi possint.*

Hæ autem perpetuæ & peremptoriæ exceptiones opponi possunt in quavis iudicii parte, modò ante sententiã, l. 2. *C. Sent. res. inã non posse* l. *Præ-*

Prescriptionem 8. Cod. De except. exceptis quibusdam casibus, quibus & post sententiam licite obijciuntur: qui alibi recensentur, in Glos ad l. 1, C. De iuris & facti ignor ubi & Dd.

§. 29, De Replicationibus, Duplicationibus &c.

Atque hæc quoad exceptiones rei conventi, quæ nonnunquam contrariis exceptionibus rursus ab ipso adfore retunduntur; quæ proprio nomine vocantur Replicationes, quasi per eas replicentur, id est, resolvantur exceptiones rei. Quæ si rursus aliis exceptionibus à reo impugnentur, vocantur Duplicationes, & contra has solent dari Triplicationes, rursus contra triplicationes, Quadruplicationes, & ita deinceps, l. 2, D. De except. & tit. Insit. De replicationibus. Quæ tamen multiplicatio de iure Canonico non admittitur, saltem quoad testes antea productos attinet, quos tertio resutare non licet, ne nimium extrahatur iudicium, cap. Licet, 49, Ext. De testib. ubi quoad alia latè Panor. mit.

NOTATIO in Tit. 6.

a Excommunicato assimilatur bannitus; qui licet agere non possit, tamen hic ab alio conventus rectè se defendit, per ea, quæ tradit And. Gail. de pace publ. lib. 2, cap. 12.

b Idem videtur intelligendum de matrimonio dolo inito, de quo apud Glos & DD. ad c. penult. Ext. de his qua vi & c.

§ Prescriptio & exceptio sæpè pro eodem sumuntur

præcipuè in iure Civili, l. Nihil interest 12, D. De inoff. testam. l. Qui cum 9, D. De transact. l. 8, & l. fin. C. De except. Hic tamen uti species ab aliis exceptionibus separatur, ut & in C. De præscript. longi temp. cum aliquot tit. seqq. & in 6, De præscript. d. Quod hic de actionibus præscribendis dicitur, id regulariter d. Etiam volumus, nam sunt actiones, quæ brevioris temporis sunt, de quibus in l. In honoratis & ibi Dd. D. De act. & oblig.

c Adde in rebus civitatis relictis, donatis vel venditis etiam requiri præscriptionem centum annorum, l. fin. C. De SS. Eccles. Sed an in rebus Ecclesiarum mobilibus præscriptio quadragenaria locum habeat, vide Panor. & alios ad cap. 1, Ext. De in integ. restituit.

f Putant quidam hanc renuntiationem non valere, nisi in iudicio facta sit, ut videre est apud Ant. Gomez. Vatar. resol. lib. 2, c. 13, num. 7. & sic censent accipiendum esse text. in l. fin. D. Ad SC. Velleian. Verùm hic text. aperte videtur adversari, dum inquit: Cavere debet, exceptione se non usutum, & sic ad iudicem ire. Unde magis videtur renuntiationem valere, etiam extra iudicium factam. Sunt & alia exceptiones, quibus cessat Senatusconsultum Velleianum, quas vide in Glos ad l. fin. C. Ad SC. Vell. Coniunge l. Antiqua 23, §. fin. C. eod. tit. ubi ex Iustiniani constitutione mulier non aliter opus habet Senatusconsulti exceptione, quam si instrumento publico à tribus testib. subsignato intercesserit; alias ipso iure tuta est. Similiter si intercesserit pro marito ipso iure tuta est, nisi probetur verum in utilitatem mulieris, Auth. Si qua mulier C. d. tit. §. & illud Nov. 134, Vi nulli iudic.

DE LITIS CONTESTATIONE.

TITULUS VII.

§. 1. Contestatione litis necessaria est ad constituendum iudicium.

Litis contestatio basis quodammodò est, constituendi iudicii ordinarii, l. amplius 15, O. Rem rat. hab. a Neque enim, eâ omisâ, testes recipiunt ad sententiam definitivam deveniri potest, adeoque corrumpitur processus iudicii, toto tit. Vt lito non contest. c. Duam 54, §. licet Ext. De elec. d.

§. 2. Litis contestatio quando inducatur.

Eit autem litis contestatio per petitionem in iure, id est, in iudicio propositam & responsionem subsequutam, animo configendi, d. §. licet & c.

unico Ext. h. tit. l. 1, C. eod. adde Hostiens. in Summa hoc tit. num. 2. Unde per eandem narrationem facti & responsionem, litis contestatio non inducitur, iam ad iuris & ne quidem, si peremptoria exceptio contra intentionem actoris objecta fuerit à reo, c. 2, hoc tit. in 6, De peremptoria except. vide sup. tit. prox. §. perpetua.

§. 3. Peremptoria exceptio an impediatur litis contestationem.

Sed an saltem peremptoria exceptio impediatur litis contestationem? Minimè. Nam nihilomi-